

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/77/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119204528
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119204528.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Anny Ilčinovej, v sporovej veci žalobkyne: N. N., T.. XX.X.XXXX, U. H. I. Š. XXX, XXX XX C., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou, trvale bytom I. X/A, XXX XX H. -S., IČO: 42185190, o bezdôvodné obohatenie a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 14Csp/58/2019-27 z 13.9.2019, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok okrem výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 1.140,81 eur s 5 % úrokom z omeškania od 5.10.2016 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Určil, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXXX z 27.10.2010 uvedená vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 11 (o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou je neprijateľná). Určil, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že strany sporu uzavreli dňa 27.10.2010 zmluvu o úvere č. XXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 300,- eur, ktorý sa zaviazala splatiť v 12-tich mesačných splátkach po 49,- eur, teda celkovo mala zaplatiť sumu 588,- eur. Z e-mailovej komunikácie medzi žalovaným a Združením HOOS Prešov (čl. 6 pripojeného pôvodného spisu) vyplýva prehľad úhrad z titulu úverovej zmluvy č. 804600108, ktorá je predmetom tohto konania, pričom žalobkyňa zaplatila celkovo sumu 1.440,81 eur. Táto skutočnosť vyplýva aj z listiny, ktorú predložil právny zástupca žalobkyne, ktorá predstavuje tzv. výpis z klientskej zóny, z ktorej taktiež vyplýva, že splatená suma z titulu tejto zmluvy predstavuje 1.440,81 eur. Žalovaný navyše túto skutočnosť v priebehu celého konania nenamietal.

3. Žalobkyňa v rámci výsluchu pred súdom vypovedala, že o Združení HOOS počula prvýkrát niekedy v roku 2015, ale v súvislosti s touto zmluvou ich navštívila niekedy v lete v roku 2016, presnejšie si to nepamätá a následne jej odporučili advokáta, ktorý podal túto žalobu. Zároveň uviedla, že jej žalovaný stále posielal predtlačené poštové poukážky s konkrétnou sumou, ktoré ona ale splácala, ale zdalo sa jej, že veľa preplatila, preto kontaktovala združenie.

4. Keďže predmetná zmluva uzavretá stranami sporu dňa 27.10.2010 neobsahuje okrem iného ani základné náležitosti ako je úrok, úroková sadzba, ročná percentuálna miera nákladov (RPMN), priemerná RPMN, termín konečnej splatnosti, predmetný úver sa minimálne z dôvodu absencie týchto základných zákonných náležitostí považuje za bezúročný a bez poplatkov a keďže žalobkyňa preukázateľne uhradila, z titulu predmetnej zmluvy, okrem poskytnutého úveru vo výške 300,- eur ešte navyše sumu 1.140,81 eur, čo vyplýva z predložených listinných dôkazov a čo ani žalovaný nerozporoval, súd zaviazal žalovaného na zaplatenie tejto sumy z titulu vydania bezdôvodného obohatenia spolu s príslušným zákonným úrokom z omeškania odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému, nakoľko sa jedná o majetkový prospech, získaný plnením bez právneho dôvodu. Súd zamietol žalobu v časti úroku z omeškania nad 5 % ročne, keďže žalobkyňa si uplatnila úrok z omeškania vo výške 8 % ročne, avšak nárok bol uplatnený z titulu bezdôvodného obohatenia a žalovaný sa dostal do omeškania až nasledujúcim dňom po doručení žaloby v tejto veci, t.j. dňom 5.10.2016, kedy zákonná úroková sadzba úroku z omeškania predstavovala 5 %, teda nie 8 %, ako si to uplatnila žalobkyňa.

5. V súvislosti so vznesenou námietkou premlčania súd odkázal na dôvody uvedené v predchádzajúcom uznesení odvolacieho súdu, pričom čo sa týka počiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty, žalobkyňa pred súdom vypovedala a aj predložila prehlásenie Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, z ktorého nepochybne vyplýva, že prvý kontakt s týmto združením mala v auguste 2015 a v auguste roku 2016 predložila doklady týkajúce sa tejto zmluvy a vtedy ju združenie zároveň informovalo o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu zo strany žalovaného. Pokiaľ by aj súd prijal záver, že prvý krát sa o možnosti vymáhať bezdôvodné obohatenie dozvedela už v auguste roku 2015, tak žaloba v tejto veci bola súdu doručená 5.9.2016, teda pred uplynutím dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty.

6. Čo sa týka objektívnej premlčacej lehoty, pre záver o 10 ročnej objektívnej premlčacej lehote svedčí sofistikovaná praktika týkajúca sa „príslušného poplatku“, ktorý predstavuje až 96 % v porovnaní s poskytnutou istinou, pričom to, čo tvorí úrok vyplýva iba zo všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré dlžník ani nepodpisuje, kde je uvedené, že tretina tohto poplatku predstavuje úrok, zdanlivo v primeranej výške, avšak výška celkovej odplaty nepochybne odporuje dobrým mravom, a takéto jednanie žalovaného skutočne možno označiť ako úmyselné, minimálne vo forme nepriameho úmyslu.

7. Poplatok vo výške 288,- eur, ktorý je tvorený z 1/3 úrokom a z 2/3 „administratívnymi nákladmi“ a ktorý bol zaplatený v 12 mesačných splátkach predstavuje celkovo 96 % ročne, z čoho úrok predstavuje 32 % ročne, pričom výška priemernej úroveňovej sadzby pri úveroch splatných do jedného roka poskytovaná bankovými subjektmi v čase poskytnutia tohto úveru predstavovala 7,96 % ročne, čo predstavuje o vyše 400 % viac.

8. V súvislosti s určením neprijateľnej zmluvnej podmienky súd, v súlade s názorom odvolacieho súdu, poukazuje na to, že z ustanovenia § 298 CSP nevyplýva, aby bol súd obmedzený dobou trvania úverovej zmluvy, pokiaľ ide o možné vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, ak sú na to inak splnené zákonné podmienky.

9. Zo zmluvy o úvere vyplýva, záväzok veriteľa poskytnúť dlžníkovi peňažné prostriedky a na druhej strane záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Z tohto teda vyplýva, že tieto záväzky (dojednania) sú dojednania o hlavnom predmete plnenia a podľa názoru súdu ich nemožno preskúmať z hľadiska prijateľnosti resp. neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Na druhej strane ale bolo nesporné preukázané, že žalobkyňa uhradila žalovanému aj poplatok, ktorý možno skrátene nazvať ako „administratívny poplatok“, ktorý ale na základe vyššie uvedeného nie je dojednaním o hlavnom predmete plnenia a z tohto dôvodu preto súd skúmal, či jeho dojednaním, nedošlo k značnej nerovnováhe v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že v samotnej zmluve je uvedené iba to, že dlžník uhradí príslušný poplatok, bez rozlíšenia na úrok a administratívny poplatok, keďže to vyplýva iba „všeobecných podmienok poskytnutia úveru“, ktoré sú písané nahusto, neprehľadne a s drobným písmom, pričom súd má za to, že tak dôležité údaje musia byť súčasťou zmluvy. V tomto ohľade súd taktiež zdôrazňuje, že úlohou žalovaného ako dodávateľa bolo určiť jasné a konkrétne podmienky, a to nielen vyjadrením celkovej výšky odplaty, ale aj uvedením konkrétnej sumy, t.j. aká je výška úroku v percentách a koľko úrok predstavuje v danom konkrétnom prípade a obdobné údaje uviesť aj o „administratívnom poplatku“. Podľa názoru

súdu je zároveň viac ako pravdepodobné, že žalovaný takýmto spôsobom chcel „zakryť“ vysokú cenu úveru, pretože administratívny poplatok nemôže byť v takejto výške premietnutý do celkovej ceny úveru, pričom už zo zmyslu a pojmu administratívny poplatok je zrejmé, že tento poplatok sa týka vybavenia úveru, jeho spravovania a pod., pričom banky vo všeobecnosti inkasovali za administráciu úveru oveľa nižšie poplatky (v súčasnosti už poplatky ani neuplatňujú) a takýto celkový náklad, ktorý predstavuje 2/3-iny celkových nákladov spotrebiteľa nemožno označiť ako administratívny poplatok. Aj vyššie uvedené spôsobuje, podľa názoru súdu, neplatnosť zmluvy z dôvodu jej rozporu s dobrými mravmi, keďže odplata, ktorú žalobkyňa zaplatila je v hrubom rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na výšku odplaty, keďže viac ako o 1.200 % prevyšuje obvyklú ročnú úrokovú mieru poskytovanú bankami (7,96 % ročne) a aj z tohto dôvodu je preto uvedená zmluva neplatná. Súd poukazuje, ako už bolo naznačené, že obsah týchto dojednaní nie je v zmluve vyjadrený určito, keďže zo zmluvy vyplýva iba to, že žalobkyňa má uhradiť „príslušný“ poplatok vo výške 288,- eur, pri úvere 300,- eur a splatnosti v 12 mesačných splátkach. Podľa všeobecných podmienok poskytnutia úveru úrok predstavuje 1/3 (32 % ročne) a „administratívny poplatok“ 2/3-iny (64 % ročne), čo vzhľadom na jeho výšku a obvyklý charakter predstavuje jednoznačne nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a teda jedná sa o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je neplatná, keďže zvyhodňuje žalovaného v tom, že tento inkasuje neprimerane vysokú odplatu za poskytnutie úveru a na druhej strane znevýhodňuje žalobkyňu v tom, že túto odplatu musí uhradiť. V tejto súvislosti súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že z označenia pojmu „náklady na vypracovanie uzatvorenia zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“ by malo vyplývať, že sa jedná o poplatok spojený s vybavením úveru, resp. vedením úverového účtu, avšak vzhľadom na jeho výšku je nesporné, že sa nejedná o klasický administratívny poplatok, ale že žalobca takýmto klamlivým spôsobom uviedol spotrebiteľa do omylu pričom obvykle administratívny (spracovateľský) poplatok predstavoval v čase uzavretia zmluvy aj pri najnižších výškach úveru maximálne 5% z úverovej istiny pri oveľa dlhšej splatnosti. Vzhľadom na uvedené preto súd aj v časti žaloby o vyslovenie neprijateľnosti zmluvného dojednania označeného vo výrokovvej časti rozsudku vyhovel.

10. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP.

11. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo rozsudok zmenil a žalobu zamietol.

12. Odvolanie odôvodnil ustanovením § 365 ods. 1 písm. d) CSP, t.j., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ustanovením § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t.j., že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ustanovením § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j., že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

13. Poukázal na to, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je nedostatočné a táto okolnosť robí predmetné rozhodnutie nepreskúmateľným. Nepreskúmateľnosťou rozhodnutia dochádza k odňatiu možnosti na strane sporovej strany náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu v rámci využitia prípadných opravných prostriedkov.

14. Pokiaľ ide o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky žalobkyňa podala žalobu o určenie právnej skutočnosti, pričom takáto žaloba môže byť dôvodná ak možnosť takéhoto určenia vyplýva z osobitného predpisu. Žalobkyňa však nepreukázala z akého osobitného predpisu vyplýva právo domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

15. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami v zmysle § 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Je možné konštatovať, že CSP v zásade nepripúšťa určovacie žaloby o určenie právnej skutočnosti s výnimkou žalôb za podmienky, že to vyplýva z osobitného predpisu. Žalobca sa domáha určenia neplatnosti právnej skutočnosti a nie určenia, či tu právo je alebo nie je.

16. Pokiaľ ide o premlčanie nárokov uplatňovaných v tomto konaní treba konštatovať, že ustanovenie § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka jasne uvádza, že najneskôr sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčí za 3 roky. To znamená, že ak uplynie trojročná objektívna premlčacia lehota, právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa premlčí aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá

premlčacia doba. Objektívna premlčacia doba je stanovená ako maximálna lehota na uplatnenie práva a na vydanie bezdôvodného obohatenia. Objektívna premlčacia doba začne plynúť od okamihu, keď došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia, v danom prípade kedy boli jednotlivé splátky uhradené v prospech žalovaného. Pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď k získaniu bezdôvodného obohatenia skutočne došlo. V prejednávanvej veci došlo k úhrade poslednej splátky, ktorá je premlčaná v objektívnej trojročnej lehote 13.6.2013, a preto nárok žalobkyne bol premlčaný v objektívnej premlčacej dobe v celom rozsahu k uvedenému dňu. Nemožno totiž pripustiť, že by sa jednalo o úmyselné bezdôvodné obohatenie, ktoré žalobkyňa nijako nepreukázala. Žalovaný poskytuje úvery za účelom dosiahnutia zisku a nie za účelom úmyselne sa obohatiť. Subjektívna premlčacia lehota začala plynúť od 13.1.2012 vzhľadom k skutočnosti, že od 13.1.2012 (uhradením istiny vo výške 300,- eur) mala žalobkyňa vedomosť o bezdôvodnom obohatení, nakoľko žalovanému uhrádzala sumy nad rámec istiny, ktorými sa hradili úroky a poplatky.

17. Pokiaľ ide o subjektívnu vedomosť žalobkyne, že v zmluvách chýbajú obligatórne náležitosti požadované zákonom č. 129/2010 treba konštatovať, že nemožno akceptovať tvrdenia žalobkyne, že v tomto smere sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela až po vysvetlení, ktoré jej podal právny zástupca. Ide o účelové tvrdenie. To, kedy žalobkyňa získala informácie o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby relevantné. Rozhodujúce je totiž znenie zákona č. 129/2010, ktoré priamo ustanovuje kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.

18. Pre záver o tom, kedy sa oprávnená osoba dozvedela o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o tom, kto ho získal je vždy rozhodujúce zistenie skutkového stavu, teda nie posúdenie jeho právnej kvalifikácie ako to vyplýva z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/16/2017. Žalobkyňa od svojho právneho zástupcu získala iba vedomosť o právnom posúdení veci, čo však nemožno stotožniť s tým, že sa dozvedela o rozhodujúcich skutkových okolnostiach pre účely zistenia vzniku bezdôvodného obohatenia. Na základe uvedeného nemožno aplikovať rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Mcd0/9/2012 v tom zmysle, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje ďalšiemu princípu, ktorým je ochrana spotrebiteľa.

19. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadrila.

20. So zreteľom na obsah odvolania žalovaného v odvolacom konaní bol preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým bolo žalobe vyhovené ako aj súvisiaci výrok o trovách konania, a preto výrok rozsudku, ktorým bola žaloba čiastočne zamietnutá, ktorý odvolaním napadnutý nebol, v odvolacom konaní preskúmaný nebol a ako taký nadobudol právoplatnosť (§ 367 ods. 2 CSP).

21. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

22. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, pričom nemožno mať pochybnosti ani o správnosti právneho posúdenia prejednávanvej veci súdom prvej inštancie.

23. Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti:

a) druh spotrebiteľského úveru,

b) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu; ak je zmluvnou stranou aj finančný agent, zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu,

c) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,

d) meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa,

- e) identifikáciu osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom,
- f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,
- g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- h) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo služby, ak ide o spotrebiteľský úver vo forme odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu alebo ak ide o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere,
- i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,
- j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,
- k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,
- l) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- m) súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny,
- n) prípadne poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, ak je otvorenie účtu povinné, spoločne s poplatkami za používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a inými poplatkami vyplývajúcimi zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienkami, za akých sa tieto poplatky môžu zmeniť,
- o) úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok, a spôsob jej úpravy a prípadné poplatky pri neplnení zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- p) upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,
- q) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,
- r) výšku poplatkov hradených spotrebiteľom za úkony notára, ak sú veriteľovi známe,
- s) informácie o právach podľa § 15 a podmienky ich uplatnenia,
- t) právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa § 16,
- u) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- v) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- w) právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jej výpočtu,
- x) názov a adresu príslušného kontrolného orgánu podľa § 23,
- y) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrtrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrtrok.

24. Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1,

b) je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

25. Podľa § 451 ods. 1 OZ, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

26. Podľa § 451 ods. 2 OZ, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech, získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, alebo plnením právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

27. Podľa § 456 OZ, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

28. Podľa § 489 OZ, záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

29. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

30. Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

31. Podľa § 107 ods. 1 OZ, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

32. Podľa § 107 ods. 2 OZ, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

33. Podľa § 298 ods. 1 CSP, súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

34. Podľa § 298 ods. 2 CSP, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

35. V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že sporové strany uzavreli 27.10.2010 zmluvu o úvere pod č. XXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 300,- eur, ktorý mala zaplatiť v splátkach po 49,- eur mesačne v celkovej sume 588,- eur. Ďalej bolo nepochybne zistené, že predmetná úverová zmluva mala viaceré vady spočívajúce v absencii náležitosti ako je úrok, úroková sadzba, RPMN, priemerná RPMN a termín konečnej splatnosti úveru. Preto sa tento úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, pričom bol celkovo navýšený o sumu 1.140,81 eur, tak ako to správne zistil súd prvej inštancie vychádzajúc z reálneho prehľadu o vykonaných úhradách žalobkyňou.

36. Súd sa správne vypořiadal s otázkou plynutia subjektívnej i objektívnej premlčacej doby v prejednávanej veci. Nemožno totiž ponechať bez povšimnutia okolnosť, že žalobkyňa sa o rozhodujúcich okolnostiach vzniku bezdôvodného obohatenia dozvedela v auguste v roku 2016 po konzultácii veci v Združení na ochranu občana spotrebiteľa HOOS týkajúcej sa dokladov vzťahujúcich sa na predmetnú úverovú zmluvu, pričom pri tejto konzultácii dostala hodnovernú informáciu o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. Nemožno vychádzať zo záveru, že rozhodujúce sú tie skutkové okolnosti, ktoré sa týkajú vykonania jednotlivých splátok úveru, nakoľko žalobkyňa nemala vôbec vedomosť o tom, že vykonávanie týchto splátok (pričom posledná splátka

bolo uhradená 13.6.2013) je zároveň úkonom, ktorým dochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného. Argumentácia spočívajúca v poukazaní na povinnosť žalobkyne poznať právne predpisy uverejnené v zbierke zákonov vrátane znenia zákona č. 129/2010 Z.z., povinnosti už pri vykonávaní jednotlivých splátok mať na zreteli, že dochádza k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného z dôvodu absencie zákonných náležitostí vzťahujúcich sa na zmluvu o spotrebiteľskom úvere je nenáležitá, nakoľko žalobkyňa ako priemerný občan bez právnického vzdelania nemôže vyvodiť závery týkajúce sa skutočnosti (t.j. skutkových okolností) o tom, že vzniklo bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného bez poznania konkrétnej právnej úpravy, a teda len na základe domnienky o poznaní tejto právnej úpravy.

37. Správne preto postupoval súd prvej inštancie pokiaľ odvodil začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty vo vzťahu k nárokom uplatňovaných žalobkyňou v tomto konaní k mesiacu august 2016, kedy sa nepochybne dozvedela o všetkých skutkových i právnych okolnostiach týkajúcich sa vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného pri uvedenej konzultácii v danom občianskom združení.

38. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil aj námietky žalovaného týkajúce sa toho, že v prejednávanej veci by nemala byť aplikovaná desaťročná premlčacia lehota na vydanie tohto bezdôvodného obohatenia, pretože nebol (bez ďalšieho) preukázaný úmysel žalovaného obohatiť sa na úkor žalobkyne ako spotrebiteľky v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/238/2017.

39. Treba predovšetkým vziať do úvahy, že žalovaný je podnikateľský subjekt, ktorý podniká na finančnom trhu a pokiaľ pôsobil v medziach zákona č. 258/2001 Z. z. (platného a účinného v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy, t.j. k 3.8.2005) bolo jeho povinnosťou tento zákon poznať a dôsledne aplikovať. Ako bolo vyššie naznačené, predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje žiaden údaj o úročení predmetného úveru a už vôbec nie špecifikáciu vyžadovanú vo vzťahu k splátkam istiny, úrokov a iných poplatkov v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) tohto Zákona o spotrebiteľských úveroch, zároveň obsahuje neplatné dojednanie poplatku za poskytnutie úveru a absentuje v nej korektná RPMN.

40. Takéto jasné porušenie Zákona o spotrebiteľských úveroch nemožno hodnotiť inak, ako úmysel žalovaného porušiť zákon a v tomto zmysle ide aj o úmysel získať bezdôvodné obohatenie, a to pri najmenšom v rovine nepriameho úmyslu. Preto sú úvahy súdu prvej inštancie o aplikovateľnosti desaťročnej premlčacej lehoty v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prejednávanej veci správne.

41. Právnu prax však zásadne ovplyvnilo rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18.10.2018 č.k. 1Cdo 238/2017, podľa ktorého nie veriteľ má dôkazné bremeno dokázať svoju nedbanlivosť, ale spotrebiteľ má povinnosť dokázať vedomostnú a vôľovú zložku úmyselného konania na strane firmy. A v prípade, že spotrebiteľ neunesie bremeno dôkazu, potom bude dopadať na prípad kratšia objektívna trojročná premlčacia doba, ktorá je pre spotrebiteľa nepriaznivá. Najvyšší súd pritom použil analógiu z trestného práva.

42. Z tohto rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva, napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V

prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

43. V tomto smere vznikajú úvahy o kolízii takéhoto postupu s princípom efektivity úijného práva. Je totiž problematické, aby spotrebiteľ preukázal firme jej vedomosť o porušovaní pravidiel a tiež preukázať uzrozumenie (vedomosť) na strane osôb konajúcich za veriteľa, že sa veriteľ obohacuje. Naviac je problematická otázka, že ak je dodávateľ- poskytovateľ úveru právnickou osobou, u ktorej osoby na strane firmy má spotrebiteľ dokazovať vedomosť o porušovaní práva.

44. Spotrebiteľ by mal dokázať poskytovateľovi úveru vedomostnú a vôľovú zložku úmyselného konania osôb konajúcich za firmu. Môže ísť najmä o vedomosť na strane konateľov, spoločníkov poskytovateľ alebo obchodných zástupcov. V prípade priameho úmyslu má spotrebiteľ preukázať, že poskytovateľ vedel o porušovaní jeho práva a že chcel sa takto na úkor spotrebiteľa obohatiť. Na aplikovanie desaťročnej premlčacej doby postačuje aj nepriamy úmysel, no pri tomto zavinení spotrebiteľ má náročnú úlohu dokázať, že firma vedela, že porušuje pravidlá financovania a že je pre tento prípad uzrozumená s tým, že sa na úkor spotrebiteľa obohacuje.

45. Obzvlášť problematický je stav, aký je aj v predmetnej veci, keď spotrebiteľka (žalobkyňa) sama nemala vedomosť o existencii nesprávneho postupu poskytovateľa úveru.

46. V inej veci Súdny dvor rozhodol, že vyžadovanie od spotrebiteľa preukázať konanie na strane dodávateľa je v rozpore s princípom efektivity. Išlo o prípad francúzskych súdov, ktoré sa zaoberali dokazovaním porušenia pravidiel o preverovaní bonity spotrebiteľa (pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-449/13, CA Consumer Finance SA proti Ingrid Bakkausovej a spol.

9. ...Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že:

- jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 Smernice 2008/48 zaťažuje spotrebiteľa, a

47. V predmetnej veci je však bez ohľadu na tieto závery Súdneho dvora Európskej únie bola preukázaná vedomosť žalovaného o porušení zákona o spotrebiteľských úveroch, nakoľko predmetná zmluva bola uzavretá v rozpore s požiadavkami tohto zákona ohľadom podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, tak ako to bolo vyššie konštatované a ako to správne zistil súd prvej inštancie (nesprávne údaje týkajúce sa RPMN, absencia údaje o úročení úveru, neplatné dojednanie o poplatku za úver v zmysle neprijateľnej zmluvnej podmienky tak, ako je to konštatované v bode 38 tohto rozsudku).

48. Nemožno súhlasiť s argumentáciou žalovaného spočívajúcou v tom, že súd prvej inštancie rozhodol v rozpore s § 137 písm. d) CSP, nakoľko žalobkyňa sa domáhala určenia právnej skutočnosti vyplývajúcej z osobitného predpisu, pričom existenciu takéhoto osobitného predpisu nepreukázala.

49. V tejto súvislosti treba poukázať na to, že právo spotrebiteľa domáhať sa určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky vyplýva priamo z § 298 ods. 1, 2 CSP, tak ako to aj riadne uviedol súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia. Odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že predmetná zmluvná podmienka týkajúca sa neúmerne vysokého poplatku za poskytnutie úveru až v rozsahu 2/3 úveru je neprijateľná so zreteľom na vytváranie hrubej nerovnováhy vo vzťahu medzi sporovými stranami v tomto ohľade. Ide o zmluvnú podmienku, ktorou sa zakrýva skutočná podstata jej účelu, t.j. získanie ďalších plnení zo strany žalovanej bez adekvátneho (a naviac nejasne formulovaného) protiplnenia zo strany žalovaného.

50. Pokiaľ ide o odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie treba konštatovať, že napadnutý rozsudok spĺňa všetky kritéria riadne odôvodneného súdneho rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, a to tak z hľadiska jeho obsahu formálnej štruktúry i logickej nadväznosti jednotlivých argumentácii použitých súdom prvej inštancie, ktorý jasne a výstižne vysvetlil ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal a ako ich vyhodnotil vrátane špecifikácie právneho posúdenia prejednávanej veci. Nemožno preto konštatovať, aby toto rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo nepreskúmateľné.

51. Za týchto okolností nebol naplnený žiaden z odvolacích dôvodov uvedených žalovaným ako odvolateľom v jeho odvolaní, rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne vrátane výroku o trovách konania, a preto odvolací súd toto rozhodnutie postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje na správne a výstižné dôvody uvedené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP).

52. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

53. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).